

mij ziet, dat zij dan wel van mij zal opkijken, dat ik zoo verouderd ben. Ook veranderd; want van mijne zwakte weet ik weinig meer, sedert ik genoodzaakt was mij zoo in te spannen voor vader.

Daar komt hij juist weer aan. Hij zegt dat hij binnen drie maanden gereed zal zijn Londen te verlaten. Daarom moeten wij maar beginnen alles in te pakken, om voor de terugreis klaar te komen.

.....
Juli. — Zoo als ik gedacht heb is het ook gegaan. Mijne zuster Agnes was niet weinig verontrust, toen zij hoorde, dat wij Engeland weer gaan verlaten. O, zij schreide er zelfs om. Mijn vader sprak met haar, en ja wel, daar kwam het groote geheim er uit: Zij wenscht de vrouw te worden van den engelschen koopman Athony Heywood, die met toestemming van mijn vader reeds ruimen tijd kennis met haar heeft gehouden. De heer Heywood is evenzeer bang, dat hij mijn vader nog weer kwijt zal raken, en heeft daarom heden middag aan mijn vader gevraagd, dat het huwelijk spoedig plaats hebben moge. En dat is er nu doorgegaan. De volgende maand zal onze lieve Agnes de vrouw worden van den Engelschman en onze huishouding verlaten. Ik hoop dat zij gelukkig zal zijn. Naar het zich laat aanzien is daarvoor geene vrees. Haar aanstaande is een koopman van goede reputatie, en hij is een waar christen en een lief mensch in den omgang. Ik wenschte dat hij een landsman van ons ware, dan ging hij zeker ook meê; maar een mensch kan niet alles hebben wat hij wil. En mijn eigen vader zei mij onlangs nog: Als ik geen Nederlander ware, zou ik het allerliefste een Engelschman willen zijn. Zoo is nu alles bij ons in groote drukte voor het huwelijk en voor de reis beide.

.....
Augustus. — Onze lieve zuster Agnes is gisteren getrouwd. Het was eene groote plegtigheid in de kerk van Chelsea. Nu is zij mevrouw Heywood. Wij hebben een groot feest gehad; alles is drukte en vrolijkheid. Zij woont nu in haar eigen huis in Londen. Mijn hart is te vol om veel te schrijven, alleen dit: De Heer zegene hen en behoede hen, de Heer doe zijn aangezicht over hen lichten, en zij hun genadig, de Heere verheffe zijn aangezicht over hen en geve hun vrede.

.....
September. — Sedert ik het laatst in dit dagboek, schreef heb ik het zoo druk gehad, dat ik niet den minsten tijd had, tot mijzelve te komen. En als ik nu de laatste bladzijde gadesla, dan schaam ik er mij over, dat ik zoo geheel de ellende van anderen vergeten en aan mijzelve alleen gedacht heb. Maar ik weet nog wel wat mij sedert dien tijd is verteld.

Aan het einde der vorige maand heeft er een vreeselijke moord van de Protestanten te Parijs plaats gehad; mannen, vrouwen en kinderen zijn bij honderden en duizenden doodgeslagen, omdat zij getrouw bleven aan het Evangelie. En dit geschiedde op last van den koning, die weinige dagen te voren een brief had geschreven, waarin hij met eigene hand beloofde de zaak der Hervormden beide in Frankrijk en Nederland te zullen ondersteunen. Ook had hij reeds fransche troepen in Vlaanderen gezonden, om de verdrukten ter hulp te snellen. Nu evenwel schoot hij zelf, naar mij verteld is, uit de vensters van zijn paleis op zijne getrouwe onderdanen, die hulp bij hem kwamen zoeken.

Mijn vader zegt, dat het nieuws van dezen morgen geheel Londen met verontwaardiging vervult, en dat zelfs de koningin zich in rouwgewaad heeft gekleed. Zoo heeft zij met al hare statie-dames den franschen gezant ontvangen, en zij voer hevig tegen hem uit wegens den barbaarschen moord. Er zijn er, zegt mijn vader, die meenen dat de koningin thans meer openlijk voor de zaak der verdrukte Protestanten zal uitkomen; maar hij-zelf geloof, dat zij hare leedbetuiging wel bij woorden zal laten. Toch heeft zij aan Thomas Gresham last gegeven 30,000 pond sterling naar Hamburg te brengen, ten einde den Prins van Oranje daarmede te ondersteunen. Mij dunkt het is in ieder geval beter tot den Heere de toevlugt te nemen dan op menschen te vertrouwen. Ja, dit is stellig en zeker zoo.

.....
1573. Januarij. In Leiden. — Sedert twee maanden zijn wij hier aangekomen en geïnstalleerd, maar ik heb weinig tijd gehad tot schrijven. Het is reeds meer dan drie maanden, dat wij Engeland en onze zuster Agnes verlieten. Het afscheid was hard, maar zij heeft toch een goed man. De Heer zegene en behoede hem! Wij kwamen over Ostende naar Gent, waar wij enkele dagen bij den goeden burgemeester, zijne vrouw en Paulina doorbragten. Daar vernamen wij ook nog meer bijzonderheden aangaande den marteldood van Guy Regis en het afsterven zijner moeder. Wij vernamen ook dat het bagijnenhof door muiters is vernield en de nonnen eene schuilplaats in de stad hebben moeten zoe-

ken, — drie van haar zijn bij den burgemeester gekomen; ik weet, dat zij het er goed hebben gehad.

Van Gent gingen wij naar Antwerpen, en vonden ons huis in het bezit van hem, die het van de Inquisitie heeft gekocht. Wij bleven daar niet lang en vertrokken naar Leiden, te meer omdat daar mijns vaders broeder Gerard woont met zijne geheele familie.

Hier genieten wij ook het gezelschap van Paulus Merula — 't meest tot genoegen van mijne zuster Margaretha, zoo als men begrijpt, — en ook van de lieve Lijksen en haar echtgenoot, die beide al onze liefde waardig zijn. Het is regt smartelijk om te zien hoe beide geknakt zijn naar het ligchaam door de wreedheden van pijnbank en gevangenis. En nu vertelt mij onze lieve nicht, dat zij nooit naauwer en verkwikkender omgang met den Heere Jezus heeft gehad dan toen zij in de kloostercel gevangen zat. Dat is ook volgens Gods eigene belofenis: „Wanneer gij zult gaan door het water, Ik zal bij u zijn, en door de rivieren, zij zullen u niet overstroomen.” — Ook zijn er nog anderen hier, met wie het regt genoeglijk is om te gaan; als nu ons ongelukkig land maar tot rust kwam; maar het schijnt of dit nooit gebeuren zal.

HET MENSCHELIJK HART EN HET WOORD GODS.

Wat na de ingeving-zelve der Schriften, misschien daarin 't merkwaardigste is, is de bewonderenswaardige wijze, waarop zij zich op alle toestanden, op alle behoeften en op alle angsten van 't menschelijke hart laten toepassen. Voor iedere nieuwe gedaantewisseling van het leven, voor iedere nieuwe ondervinding van vreugde of van droefheid, tot welke de ziel wordt geroepen, schijnt God een woord van waarheid voorbereid te hebben, bijzonder toepasselijk op de zielsbehoefte in dat oogenblik. Men kan onmogelijk tot een volmaakt begrip van den diepten en waarsten zin dezer waarheden komen, voordat men tot den zielstoestand gekomen is, voor welken deze waarheden zijn bestemd. Daarom verheugen zich velen onzer voortdurend als zij eene nieuwe magt in 't woord Gods ontdekken; gedeelten, die ons reeds gemeenzaam zijn, worden eensklaps door een nieuw inzicht verlicht en schitteren met eenen tot nog toe ongekenden glans. De waarheden worden niet opgehelderd, maar de oogen. De waarheden blijven in hare eeuwige en onbewegelijke vastheid, even als haar goddelijke Auteur; maar gij ziet ze niet, en gij zult ze nooit zien, totdat gij gekomen zult zijn tot den zielstoestand, voor welken deze waarheden bestemd zijn; want gij zult nooit geheel de behoeften van eenen nieuwen levenstoestand begrijpen, indien gij die niet doormaakt hebt, en bijgevolg zult gij, tot op dat oogenblik, nooit geheel en al de diepte en al de waardij der waarheden gevoelen, die juist voor deze behoeften berekend zijn.

W.

BEKROONING VAN EENE PRIJSVRAAG.

De zwitsersche Zondagschool-Vereeniging heeft eene prijsvraag uitgeschreven in het belang der Zondagscholen, hare inrigting, hare vrucht. Op die vraag zijn 22 antwoorden ingekomen, van welke vier bekroond en drie eene eervolle vermelding waardig gekeurd zijn. De schrijvers behooren tot Zwitserland en Frankrijk. De eerste prijs is behaald door Ds. Berthoud, wiens geschrift het licht ziet, onder den titel van: „Waarom en hoe?” of het gewigt en de inrigting der Zondagschool; de tweede prijs is toegewezen aan Ds. Jaccard te Zurich. — Al de ingezonden antwoorden waren voor het amerikaansche stelsel, of het onderwijs aan kleine groepen.

T. M. L.

Als God ons eene nieuwe soort van beproeving toezendt, geeft Hij ons eenen gouden sleutel in de hand, om daarmede eenen nieuwen schat van beloften te openen.